

**KOMUNALNO PREDUZEĆE
„DIMNIČAR“ A.D.**

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2011. GODINU**

1. Opšte informacije

Komunalno preduzeće “Dimničar” a.d. /u daljem tekstu: Društvo/ sa sedištem u ul. Deligradskoj 26. Beograd, je akcionarsko društvo, osnovano 1948. godine kao društvo u društvenoj svojini. Od 24.05.2002. g. Preduzeće posluje kao akcionarsko društvo. Promena pravnog statusa je registrovana kod Trgovinskog suda u Beogradu, registarski uložak br. 1-918-00. Preduzeće nije u matično-zavisnom odnosu ni sa jednim pravnim licem.

Osnovna delatnost kojom se Društvo bavi je čišćenje zgrada.

Matični broj Društva je 07037899 a PIB 100124790

Na dan 31. decembar 2011. godine Društvo je imalo **103** zaposlenih (na dan 31. decembar 2010. godine broj zaposlenih u Društvu bio je 100).

2. Osnove za sastavljanje finansijskih izveštaja

Društvo je sastavilo ove finansijske izveštaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji koji zahteva da finansijski izveštaji budu pripremljeni u skladu sa svim MSFI kao i propisima izdatim od strane Ministarstva finansija Republike Srbije. Imajući u vidu razlike između ove dve regulative, ovi finansijski izveštaji odstupaju od MSFI u sledećem:

- 1 Društvo je ove finansijske izveštaje sastavilo u formatu propisanom od strane Ministarstva finansija, koji nije u skladu sa zahtevima MRS 1 – “*Prikazivanje finansijskih izveštaja.*”
- 2 Greške iz prethodnih godina se nisu odrazile na finansijske izveštaje za 2011. godinu, već su evidentirane kao korekcije početnog stanja neraspoređene dobiti-neraspoređenog dobitka/gubitka (Videti napomenu 2.1.)

2. Osnove za sastavljanje finansijskih izveštaja (nastavak)

Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva primenu izvesnih ključnih računovodstvenih procena. Ono, takođe, zahteva da Rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primeni računovodstvenih politika Društva. Oblasti koje zahtevaju prosuđivanje većeg stepena ili veće složenosti, odnosno oblasti u kojima pretpostavke i procene imaju materijalni značaj za finansijske izveštaje obelodanjeni su u napomeni 4.

2. Osnove za sastavljanje finansijskih izveštaja (nastavak)

2.1. Preračunavanje stranih valuta

(a) Funkcionalna i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske izveštaje Društva se odmeravaju i prikazuju u valuti primarnog ekonomskog okruženja u kojem Društvo posluje (funkcionalna valuta). Funkcionalna valuta, odnosno izveštajna valuta Društva je dinar, a izveštaji su prikazani u hiljadama dinara, ukoliko nije drugačije naglašeno.

(b) Pozitivne i negativne kursne razlike

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja preračunata su na njihovu dinarsku protivvrednost po srednjem kursu na dan bilansa stanja. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale preračunom potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja koje nisu izmirene do kraja godine, iskazuju se u bilansu uspeha kao finansijski prihodi odnosno Pozitivne i negativne kursne razlike nastale pri izmirivanju obaveza ili naplati potraživanja u toku godine po kursu važećem na dan poslovne promene, iskazuju se u bilansu uspeha kao finansijskih prihodi odnosno rashodi.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno. Prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja primenjuvane su računovodstvene politike koje je usvojio Upravni odbor Preduzeća na sednici održanoj 23.03.2005. godine.

3.1. Stalna imovina

(a) Nematerijalna ulaganja

Početno vrednovanje nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti, odnosno ceni koštanja.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.1. Stalna imovina (nastavak)

Nematerijalna ulaganja se nakon početnog priznavanja iskazuju po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja umanjenoj za ukupnu amortizaciju i ukupne gubitke zbog obezvređenja. Na kraju poslovne godine preispituje se korisni vek trajanja svakog nematerijalnog ulaganja.

Amortizacija se vrši proporcionalnom metodom u toku korisnog veka upotrebe.

U pogledu utvrđivanja i računovodstvenog evidentiranja obezvređenja nematerijalnog ulaganja, primenjuje se MRS 36 – Obezvređenje sredstava.

Osnovne stope amortizacije za pojedina nematerijalna ulaganja su sledeće:

Naziv	Stopa amortizacije (prilagoditi)
Licence i aplikacioni programi	25%
Ulaganja u razvoj	33,33%

(v) Nekretnine, postrojenja i oprema

Početno vrednovanje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja.

Naknadno vrednovanje nekretnina vrši se po dopuštenom alternativnom postupku, koji je predviđen u MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, odnosno po revalorizovanom iznosu, koji izražava njihovu poštenu vrednost na dan revalorizacije, umanjenoj za ukupan iznos ispravke vrednosti po osnovu obezvređivanja.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se obračunava proporcionalnom metodom tokom procenjenog korisnog veka upotrebe sredstava. Osnovicu za amortizaciju nekretnina, postrojenja i opreme čini poštena, odnosno nabavna vrednost umanjena za preostalu vrednost ukoliko postoji.

Korisni vek trajanja svake pojedinačne nekretnine, postrojenja i opreme preispituje se periodično.

Na kraju poslovne godine procenjuje se da li su nekretnine, postrojenja i oprema obezvređeni u skladu sa MRS 36 – Obezvređenje sredstava.

Osnovne stope amortizacije za pojedine grupe nekretnina, postrojenja i opreme su sledeće:

Naziv	Stopa amortizacije (prilagoditi)
Građevinski objekti	1,3 – 8%
Oprema	5 – 20%
Vozila	14,3 – 15,5%
Nameštaj	10 – 12,5%
Ostala oprema	33,33 – 50%

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (Nastavak)

3.1. Stalna imovina (nastavak)

Dugoročni finansijski plasmani

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica, učešća u kapitalu povezanih pravnih lica, učešća u kapitalu drugih pravnih lica, hartije od vrednosti koje se drže do dospeća, dati dugoročni krediti zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima i ostali dugoročni finansijski plasmani.

Početno priznavanje, kao i naknadno vrednovanje dugoročnih finansijskih plasmana vrši se po metodu nabavne vrednosti koja predstavlja poštnu vrednost nadoknade koja je data za njih. U bilansu uspeha iskazuje se prihod od ulaganja samo u onoj meri u kojoj Društvo primi svoj deo iz raspodele neraspoređenog dobitka korisnika ulaganja, do koje dođe nakon dana sticanja. Deo iz raspodele koji se primi u iznosu koji je veći od takvog dobitka smatra se povraćajem investicije i iskazuje se kao smanjenje nabavne vrednosti investicije.

Početno priznavanje hartija od vrednosti koje se drže do dospeća vrši se po nabavnoj vrednosti koja predstavlja vrednost nadoknade koja je data za njih. Naknadno merenje hartija od vrednosti koje se drže do dospeća se vrši po diskontovanoj amortizovanoj vrednosti. Vlasničke hartije od vrednosti raspoložive za prodaju naknadno se vrednuju po poštnim tržišnim vrednostima u korist ili na teret sopstvenog kapitala.

Gubici po osnovu ulaganja u zavisna, povezana i druga pravna lica procenjuju se na datum sastavljanja finansijskih izveštaja, u skladu sa MRS 36 i priznaju se kao rashod u bilansu uspeha.

Početno priznavanje i naknadno vrednovanje datih dugoročnih kredita vrši se po nabavnoj vrednosti, koja predstavlja vrednost nadoknade koja je data za njih. Troškovi transakcije se uključuju u početno priznavanje.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (Nastavak)

3.2. Obrtna imovina

Zalihe se računovodstveno obuhvataju u skladu sa MRS 2 Zalihe.

Zalihe materijala

Zalihe materijala koje se nabavljaju od dobavljača mere se po nabavnoj vrednosti ili po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža.

Nabavnu vrednost ili cenu koštanja zaliha čine svi troškovi nabavke, troškovi proizvodnje (konverzije) i drugi troškovi nastali dovođenjem zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje.

Troškovi nabavke materijala obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge poreze (osim onih koje preduzeće može naknadno da povrati od poreskih vlasti kao što je PDV koji se može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Procenu neto prodajne vrednosti zaliha materijala u slučaju zastarelosti, smanjenja vrednosti i sl. na datum svakog bilansa stanja vrši posebna komisija koju obrazuje direktor Društva.

Obračun izlaza (utroška) zaliha materijala, vrši se po metodi prosečne ulazne cene.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (Nastavak)

3.2. Obrtna imovina (nastavak)

Sredstvo koje je otpisano (amortizovano), odnosno sredstvo čija je neotpisana (sadašnja, odnosno knjigovodstvena) vrednost beznačajna neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji meri se (iskazuje) po nižem iznosu od knjigovodstvene vrednosti i fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja vrednost iskazana u poslovnim knjigama.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno, ili obaveza izmirena, između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, tj. tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva i koji ne obuhvataju finansijske troškove i troškove poreza na prihod. Troškovi prodaje odmeravaju se prema sadašnjoj visini, a ne prema visini koja se očekuje u momentu buduće prodaje.

(v) Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja od kupaca i kratkoročni finansijski plasmani priznaju se na osnovu računovodstvenog dokumenta na osnovu koga nastaje dužničko – poverilački odnos. Ako se vrednost u dokumentu iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u izveštajnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili rashoda.

Otpis kratkoročnih potraživanja i finansijskih plasmana kod kojih postoji verovatnoća nenaplativosti vrši se indirektnim otpisivanjem, dok se u slučajevima kada je nemogućnost naplate izvesna i dokumentovana, otpis u celini ili delimično vrši direktnim otpisivanjem.

Indirektan otpis se utvrđuje za sva potraživanja od čijeg je roka za naplatu proteklo najmanje 60 dana ,pri čemu se ima u vidu starost potraživanja, ekonomski položaj i solventnost dužnika kao i nemogućnost naplate redovnim putem.

Indirektan otpis vrši se na osnovu odluke Upravnog odbora društva, dok predloge za otpis u toku godine daju šefovi organizacionih jedinica, a na kraju godine centralna popisna komisija .

(g) Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju: novac u blagajni, depozite po viđenju kod banaka, druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće i prekoračenja po tekućem računu.

Prekoračenja po tekućem računu klasifikovana su kao obaveze po kreditima u okviru tekućih obaveza, u bilansu stanja.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (Nastavak)

3.3. Osnovni kapital

Inicijalno, osnovni kapital se iskazuje u visini procenjenog uloga u Društvo / odnosno čine ga uplaćeni kapital i upisani neuplaćeni kapital. Takođe, osnovni kapital čine i ostali oblici osnovnog kapitala koji po svojoj suštini ne predstavljaju osnovni kapital (fondovi zajedničke potrošnje i sl.).

Promene na osnovnom kapitalu vrše se isključivo prema pravilima propisanim Zakonom o privrednim društvima a sve promene na osnovnom kapitalu registruju se kod odgovarajućeg Registra.

Osnovni kapital iskazan u dinarima se ne menja prema promenama kursa EUR-a iako je u Registru upisana vrednost u evrima.

3.4 Dugoročna rezervisanja

Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti izdatka potrebnog za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope pre poreza koja odražava tekuću tržišnu procenu vrednosti za novac i rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog isteka vremena se iskazuje kao trošak kamate.

Dugoročna rezervisanja obuhvataju rezervisanja za naknade zaposlenima. Odmeravanje rezervisanja vrši se u iznosu koji predstavlja najbolju procenu izdatka na dan sastavljanja bilansa stanja koji je potreban za izmirenje budućih obaveza.

Rezervisanje u narednim obračunskim periodima neće se odmeravati primenom diskontne stope pre poreza koja odražava tekuću tržišnu procenu vrednosti za novac i rizik povezan sa obavezom, već će se uzimati podaci koji su poznati na dan 31. decembar 2011. godine.

3.5. Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrednosti priliva, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za transakcione troškove) i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspeha u periodu korišćenja kredita primenom metode efektivne kamatne stope.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Agencija nema bezuslovno pravo da odloži izmirenje obaveza za najmanje 12 meseci nakon datuma bilansa stanja.

3.6. Obaveze prema dobavljačima

Kratkoročne obaveze se iskazuju po nominalnoj vrednosti, uvećenoj za kamate na osnovu zaključenog ugovora.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (Nastavak)

3.7. Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit važećim u Republici Srbiji. Stopa poreza na dobit za 2011. godinu iznosi 10% i plaća se na poresku osnovicu utvrđenu poreskim bilansom. Poreska osnovica prikazana u poreskom bilansu uključuje dobit prikazanu u zvaničnom bilansu uspeha i korekcije definisane poreskim propisima Republike Srbije.

Poreski propisi Republike Srbije ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se preneti na račun dobitaka iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet odnosno deset godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza u bilansu stanja i njihove knjigovodstvene vrednosti.

Važeće poreske stope na datum bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog datuma stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza iz dobiti koji mogu da se povrate u narednim periodima po osnovu odbitnih privremenih razlika, rezervisanja za otpremnihne po osnovu MRS 19, rashoda po osnovu obezvređenja imovine, rashoda na ime javnih prihoda, neiskorišćenih poreskih kredita koji se prenose u naredni period i priznatih poreskih gubitaka.

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza iz dobiti koji se plaćaju u narednim periodima po osnovu oporezivih privremenih razlika.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte prenetog gubitka i poreskih kredita na poreski bilans Društva, koji se mogu prenositi, do stepena do kojeg će verovatno postojati oporeziva dobit od koje se

odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odloženi porez se knjiži na teret ili u korist bilansa uspeha, osim kada se odnosi na pozicije koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala.

3.8. Primanja zaposlenih

Društvo nema sopstvene penzione fondove i po tom osnovu nema identifikovane obaveze na dan 31. decembar 2011. godine.

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose. Nakon izvršenih uplata doprinosa, Društvo nema daljih zakonskih obaveza u pogledu budućeg plaćanja doprinosa ukoliko fond nema dovoljno sredstava da isplati sve beneficije zaposlenima koji su se penzionisali. Više plaćeni doprinosi se priznaju kao sredstvo u iznosu koji se može refundirati ili u iznosu za koji se može umanjiti buduća obaveza za plaćanje doprinosa.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (Nastavak)

3.9. Primanja zaposlenih (nastavak)

U skladu sa Pojedinačnim kolektivnim ugovorom o radu, Društvo je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju ili pri prestanku radnog odnosa po sili zakona zbog gubitka radne sposobnosti – u visini tri prosečne zarade koje je zaposleni ostvario u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina, koje pri tom ne mogu biti manje od dve prosečne zarade po zaposlenom isplaćene u Društvu za mesec koji prethodi mesecu u kome se vrši isplata otpremnine, odnosno tri prosečne zarade po zaposlenom isplaćene u privredi u Republici Srbiji prema poslednje objavljenom podatku nadležnog republičkog organa, ako je to za zaposlenog povoljnije.

Obračun i iskazivanje dugoročnih rezervisanja po osnovu otpremnina izvršeno je u skladu sa zahtevima MRS 19-Naknade zaposlenima. Aktuarski dobiti i gubici priznaju se u celini u periodu u kome su nastali

3.10. Priznavanje prihoda

Prihod uključuje fer vrednost primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku normalnog poslovanja Društva. Prihod se iskazuje bez PDV-a.

Društvo priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmeriti, kada je verovatno da će u budućnosti Društvo imati ekonomske koristi i kada su ispunjeni posebni kriterijumi za svaku od aktivnosti Društva kao što je u daljem tekstu opisano. Iznos prihoda se ne smatra pouzdano merljivim sve dok se ne reše sve potencijalne obaveze koje mogu nastati u vezi sa prodajom. Svoje procene Društvo zasniva na rezultatima iz prethodnog poslovanja, uzimajući u obzir tip kupca, vrstu transakcije i specifičnosti svakog posla.

Društvo ostvaruje prihode po osnovu pružanja usluga iz oblasti komunalne delatnosti /čišćenje dimnjaka/ Kao i čišćenja termoelektričnih postrojenja, sistema masne i suve ventilacije, visinskih radova../

3.11. Priznavanje rashoda

Poslovni rashodi obuhvataju sve troškove nastale u vezi sa ostvarenim poslovnim prihodima i odnose se na troškove materijala, energije i goriva, troškove zarada i naknada zarada, amortizaciju, proizvodne usluge i nematerijalne troškove. Priznavanje rashoda vrši se

istovremeno sa priznavanjem prihoda radi kojih su ti rashodi nastali (princip sučeljavanja prihoda i rashoda).

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (Nastavak)

3.12. Prihodi i rashodi kamata

Kamate nastale po osnovu plasmana i potraživanja iz poslovnih odnosa iskazuju se u okviru finansijskih prihoda u obračunskom periodu u kome su nastale.

Kamata i ostali troškovi pozajmljivanja obuhvataju se na sledeći način: troškovi pozajmljivanja koji se neposredno mogu pripisati sticanju, izgradnji ili izradi sredstava klasifikovanog za pripisivanje troškova pozajmljivanja (sredstvo za koje je potrebno značajno vreme da bi se osposobilo za upotrebu, odnosno prodaju) kapitalizuju se kao deo nabavne vrednosti tog sredstva, a svi ostali idu na teret rashoda perioda u kome su nastali.

3.13. Zakupi

(a) Nekretnine, postrojenja i oprema

Zakupi gde zakupodavac zadržava značajniji deo rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi. Plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa (umanjena za stimulacije dobijene od zakupodavca) iskazuju se na teret bilansa uspeha na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

Društvo uzima u zakup pojedine nekretnine. Zakup nekretnina, postrojenja i opreme, gde Društvo suštinski snosi sve rizike i koristi od vlasništva, klasifikuje se kao finansijski zakup. Finansijski zakupi se kapitalizuju na početku zakupa po vrednosti nižoj od fer vrednosti zakupljene nekretnine i sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja zakupnine.

Svaka zakupnina se raspoređuje na obaveze i finansijske rashode kako bi se postigla konstantna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveze. Odgovarajuće obaveze za zakupnine, umanjene za finansijske rashode, uključuju se u ostale dugoročne obaveze. Kamate kao deo finansijskih troškova iskazuju se u bilansu uspeha u toku perioda trajanja zakupa tako da se dobije konstantna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveze za svaki period.

Nekretnine, postrojenja i oprema stečeni na bazi finansijskog zakupa amortizuju se u toku perioda kraćeg od korisnog veka trajanja sredstva ili perioda zakupa.

Kada je sredstvo dato u operativni zakup to sredstvo se iskazuje u bilansu stanja zavisno od vrste sredstva.

Prihod od zakupnine priznaje se na proporcionalnoj osnovi u toku perioda trajanja zakupa.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (Nastavak)

3.14 Naknadno ustanovljene greške

Ispravka naknadno ustanovljenih materijalno značajnih grešaka vrši se preko rezultata ranijih godina, u skladu sa MRS 8 – Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Materijalno značajnom greškom smatra se greška, koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama veća od 5% ukupnih prihoda.

Naknadno ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su identifikovane.

4. Upravljanje finansijskim rizikom

4.1. Faktori finansijskog rizika

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: **tržišni rizik** (koji obuhvata rizik od promena kursa stranih valuta, rizik od promene fer vrednosti kamatne stope, kamatni rizik gotovinskog toka, rizik od promene cena, i rizik od promene kursa stranih valuta), **kreditni rizik**, **rizik likvidnosti i rizik tokova gotovine**. Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

Upravljanje rizicima obavlja rukovodstvo Društva u skladu sa politikama odobrenim od strane Upravnog odbora. Rukovodstvo identifikuje i procenjuje finansijske rizike i definiše načine zaštite od rizika tesno saradujući sa poslovnim jedinicama Društva.

(a) Tržišni rizik

- *Rizik od promene kursa stranih valuta*

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursa stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama.

- *Rizik od promene cena*

Društvo je izloženo i riziku promena cena vlasničkih hartija od vrednosti s obzirom da su ulaganja Društva klasifikovana u bilansu stanja kao raspoloživa za prodaju ili kao finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha. Društvo nije izloženo riziku promena cena robe.

- *Gotovinski tok i rizik od promene fer vrednosti kamatne stope*

Budući da Društvo nema značajnu kamatonosnu imovinu, prihod i novčani tokovi u velikoj meri su nezavisni od promena tržišnih kamatnih stopa.

Rizik od promena fer vrednosti kamatne stope proističe iz dugoročnih kredita. Krediti dati po promenljivim kamatnim stopama izlažu Društvo kamatnom riziku novčanog toka. Krediti dati po fiksnim kamatnim stopama izlažu Društvo riziku promene fer vrednosti kreditnih stopa.

5. Nematerijalna ulaganja

<u>Nabavna vrednost</u>	
Stanje 31.12.2010. godine	3.240
Povećanja	761
Smanjenja	2952
Stanje 31.12.2011. godine	1049
<u>Ispravka vrednosti</u>	
Stanje 31.12.2010. godine	924
Povećanja	724
Smanjenja	724
Stanje 31.12.2011. godine	924
<u>Sadašnja vrednost</u>	
31. decembar 2010. godine	2316
31. decembar 2011. godine	125

Nematerijalna ulaganja na dan 31. decembar 2011. godine iznose 125 hiljada dinara i odnose se na RAČUNARSKO PROGRAME (na dan 31. decembar 2010. godine iznosila su 2316 hiljada dinara, umanjenje je nastalo usled prestanka korišćenja zakupa poslovnog prostora. Prostor je korišćen onoliko koliko je plaćen pa je iskknjižen na troškove amortizacije).

6. Nekretnine, postrojenja i oprema

	Zemljište, građ.objekti i stanovi	Oprema	Ostala oprema	Ulaganja u tuđe nek. i opremu	NPO u pripremi	Avansi	Ukupno
<u>Nabavna vrednost</u>							
Stanje na dan 31.12.2010. g	51.221	29.129		5.946		7852	94.148
Povećanja		7.692					7692
Aktiviranja							
Sredstva primljena bez naknade							
Otuđenja		999					999
Prenos (sa)/na						-7852	-7.852
Stanje na dan 31.12. 2011. g	51.221	35.822		5946			92.989
<u>Akumulirana ispravka vrednosti</u>							
Stanje na dan 31.12. 2010. g	21.268	13.166		5946			40.380
Aktiviranja							
Amortizacija	929	3776					4.705
Otuđenja		909					909
Prenos na 330							
Stanje na dan 31.12.2011. g	22.197	16.033		5946			44.176
<u>Neotpisana vrednost na dan:</u>							
31. decembra 2010. godine	29.953	15.963				7.852	53.768
31. decembra 2011. godine	29.024	19.789					48.813

6. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Zemljište i građevinski objekti Društva su poslednji put procenjivani sa stanjem na dan maj 2010. od strane nezavisnih procenitelja. Procena je izvršena na osnovu tržišnih vrednosti nedavnih transakcija sa povezanim stranama obavljenim po istim uslovima kao i sa trećim licima. Pozitivan efekat revalorizacionih rezervi umanjen za odloženi porez na dobitak iskazan je u korist ostalih rezervi u okviru akcijskog kapitala.

Amortizacija za 2011. godinu iznosi 6.933 hiljada dinara (za 2010: 3.060 hiljada dinara) i uključena je u troškove poslovanja.

7. Dugoročni finansijski plasmani

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica i druge hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	6.146	9.132

8. Zalihe

Struktura zaliha na dan 31.12.2011.g.

	31.12.11	31.12.10
Materijal	577	389
Rezervni delovi	314	254
Alat i sitan inventar	7.634	7.445

Dati avansi za zalihe	1.605	3.065
Minus ispravka vrednosti	-6.584	-6.585
AOP 013	3.546	4.568

9. Potraživanja

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Potraživanja od kupaca	129.030	104.680
Ostala potraživanja	1.612	1.949
Kratkoročni finansijski plasmani	54	54
PDV i AVR	130	11
Ukupno potraživanja – neto	<u>130.826</u>	<u>106.694</u>

(a) Potraživanja od kupaca

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Kupci u zemlji	129.030	104.680
Kupci u inostranstvu	<u> </u>	<u> </u>
Minus: Ispravka vrednosti kupaca u zemlji	<u>-87.056</u>	<u>-57.320</u>
Minus: Ispravka vrednosti kupaca u inostranstvu	<u> </u>	<u> </u>
	<u>41.974</u>	<u>47.360</u>

10. Potraživanja (nastavak)

(a) Potraživanja od kupaca (nastavak)

Društvo ima usaglašeno stanje sa svim značajnim kupcima.

Društvo je formiralo ispravku vrednosti na teret rashoda za sva potraživanja od čijeg je roka za naplatu proteklo više od 60 dana, u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu.

Dati avansi za zalihe i usluge iznose 1.606 i najvećim delom se odnose na uplate u decembru 2011.godine dobavljačima za redovnu nabavku materijala i usluga.

11. Gotovinski ekvivalenti i gotovina

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Hartije od vrednosti – gotovinski ekvivalenti		0
Tekući (poslovni) računi	6.602	5.988
Izdvojena novčana sredstva i akreditivi	0	0
Blagajna	0	0
Devizni račun	3	58
Devizni akreditivi	100	0
Devizna blagajna	0	0
Novčana sredstva čije je korišćenje ograničeno ili vrednost umanjena	0	0
Ostala novčana sredstva		424
	<u>6.705</u>	<u>6.470</u>

12. Kapital i rezerve

Ukupan kapital Društva na dan 31. decembar 2011. godine ima sledeću strukturu:

	2011.	2010.
Osnovni kapital	14.479	14.028
Neplaćeni upisani kapital		7.863
Rezerve	11.338	8.111
Revalorizacione rezerve	23.332	24.322
Nerealizovani Dobici po osnovu hartija od vrednosti	796	1.731
Nerealizovani Gubici po osnovu hartija od vrednosti	3.927	3.895
Neraspoređeni dobitak	5.518	32.268
Gubitak		
Otkupljene sopstvene akcije		
	51.536	84.428

Osnovni kapital Društva čine akcijski kapital.

Promene na kapitalu za 2011. godinu su nastale po osnovu (Videti Izveštaj o promenama na kapitalu):

- Odluka skupštine akcionara o raspodeli dobiti iz ranijih godina I to:
isplata zaposlenima iz dobiti u iznosu od 29.000.000,00din.
Za statutarne rezerve u iznosu od 3.226.785,30din.
- Rešenjem Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja broj 300-023-01-884/11-06 od 12.12.2011.g. akcije su otplaćene u celosti I stanje na kapitalu je usaglašeno u celosti sa stanjem u CRHOV. Razlika pri usaglašavanju stanja je evidentirana preko neraspoređenog dobitka .
- Izvršena je korekcija odloženog poreza preko neraspoređene dobiti u iznosu od 785 hiljada dinara, na preporuku revizora za 2010.g.

13. Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja se odnose na sledeće kategorije:

	2011	2010
Rezervisanja za troškove u garantnom roku		
Rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava		
Rezervisanja za zadržane kaucije i depozite		
Rezervisanja za troškove restrukturiranja		
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	1.145	1.097
Ostala dugoročna rezervisanja		
	1.145	1.097

Izvršena rezervisanja se odnose na rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju u skladu sa MRS 19. Obračun je izvršen programski. Isplaćene otpremnine u toku godine iznose 415 hiljada dinara a razlika obračunatih otpremnina iznosi 481 hiljada dinara. Formirana rezervisanja su knjižena na teret rashoda /54/ a u korist dugoročnih rezervisanja/40/.

14. Kratkoročne finansijske obaveze

	2011.	2010.
Kratkoročni krediti u zemlji	0	5.000
Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine	6.591	13.181
Deo ostalih dugoročnih obaveza koji dospeva do jedne godine		
Ostale kratkoročne finansijske obaveze		
	6.591	18.181

Deo dugoročnih kredita koji dospevaju do jedne godine prikazan je u sledećoj tabeli:

	Broj i datum ugovora	Kamatna stopa	Rok otplate	EUR	2011.
Dugoročni krediti u zemlji					
Banca Intesa	5142013039000	4%	6.12.2013	83.295,96	8.716
				83.295,96	8.716

15. Obaveze iz poslovanja

	2011	2010
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	0	21
Dobavljači u zemlji	10.404	11.941
Dobavljači u inostranstvu	0	0
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	0	0
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	0	0
Ostale obaveze iz poslovanja		
Obaveze iz specifičnih poslova		
Ukupno	10.404	11.962

Društvo ima usaglašeno stanje sa svim dobavljačima.

16. Ostale kratkoročne obaveze

	2011	2010
Obaveze po osnovu neisplaćenih zarada i naknada, bruto	6.314	6.327
Ostale obaveze – <i>obaveze za kamate iz kredita</i>	101	101
Obaveze za učešće u dobitku	26.100	7.876
Obaveze prema članovima UO	96	54
Obaveze za ostale doprinose/benefic.staz,komore/	142	149
	32.754	14.507

17. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

	2011	2010
Obaveze za porez na dodatu vrednost	2.354	1.527
Obaveze za ostale poreze, doprinose i carine i druge dažbine / <i>navesti i obelodaniti materijalno značajne stavke</i> :/		
- Obaveze za poreze i carine		
- Obaveze za doprinose		
- Ostale obaveze za poreze i doprinose/ <i>po osnovu ugovora o delu i druge prihode od kapitala</i> /	2.950	893
Pasivna vremenska razgraničenja (<i>navesti materijalno značajne stavke</i>)		1.154
Obaveze za porez iz dobitka	0	0
	5.304	3.574

18. Odložena poreska sredstva i obaveze

	Odložena poreska sredstva	Odložene poreske obaveze	Neto
Stanje 31. decembra 2009. godine	0	0	
Promena u toku godine			
Stanje 31. decembra 2010. godine	0	205	205
Promena u toku godine	0	280	280
Stanje 31. decembra 2011. godine	0	485	485

19. Odložena poreska sredstva i obaveze (nastavak)

Odložene poreske obaveze se odnose na razliku između poreske i računovodstvene amortizacije.....

20. Tekući poreski rashod perioda

	2011.	2010.
Bruto rezultat poslovne godine	5.962	13.806
Kapitalni dobici i gubici		
Usklađivanje rashoda	320	1.358
Računovodstvena amortizacija	6.933	3.837
Poreska amortizacija	4.358	4.329
Korekcija rashoda po osnovu transfernih cena		
Korekcija rashoda po osnovu sprečavanja utanjene kapitalizacije		
Korekcija rashoda po osnovu kamata primenom pravila o transfernim cenama		
Usklađivanje rashoda	1.414	2.248
Korekcija prihoda po osnovu transfernih cena		
Kapitalni dobici i gubici		
Poreska osnovica	10.271	16.920
Poreska stopa	10	10
Obračunati porez	1.027	1.692
Ukupna umanjjenja obračunatog poreza	169	1.164
Tekući rashod perioda	858	528
Odložen poreski prihod (rashod) perioda	70	278
Neto dobit bez odloženog poreskog prihoda (rashoda)	5.034	13.000
Neto dobit	5.034	13.000

20.1 Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo usaglašavanje potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 30.11. i 31.12. 2010.

21. Poslovni prihodi

	2011	2010
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	189.584	155.212
Prihod od aktiviranja učinaka i robe	2.011	
Povećanje vrednosti zaliha učinaka		
Smanjenje vrednosti zaliha učinaka		
Ostali poslovni prihodi	131	
Ukupno	191.726	155.212

22. Ostali poslovni prihodi

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Prihod od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.		
Prihodi od zakupnina	131	
Prihodi od članarina		
Prihodi od tantijema i licencnih naknada		
Ostali poslovni prihodi		6.430
	<u>131</u>	<u>6.430</u>

23. Poslovni rashodi

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Nabavna vrednost prodate robe		
Troškovi materijala	20.222	14.388
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	84.997	85.399
Troškovi amortizacije i rezervisanja	7.461	4.318
Ostali poslovni rashodi	45.763	23.939
	<u>158.443</u>	<u>128.044</u>

Troškovi amortizacije i rezervisanja uključuju ,troškove koji se odnose na troškove amortizacije, **6.933** RSD i 528 rsd ,koji se odnosi na rezervisanja za otpremnine.

24. Ostali poslovni rashodi

	31.12.11	31.12.10
Troškovi transportnih usluga	2.743	1.914
Troškovi usluga održavanja	14.618	2.043
Troškovi zakupnina	3.976	1.726
Troškovi reklame i propagande	2.618	1.515
Troškovi ostalih usluga	3.434	1.522
Troškovi reprezentacije	2.220	3.024
Troškovi premija osiguranja	1.058	762
Troškovi platnog prometa	5.305	5.549
Troškovi članarina	252	194
Troškovi poreza i doprinosa	2.226	1.423
Ostali troškovi	7.313	1.978
UKUPNO	45.763	21.650

25. Finansijski prihodi

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Prihodi kamata	1.367	3.387
Pozitivne kursne razlike	10	4
Prihodi po osnovu efekata valutne klauzule	216	151
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	0	0
Ostali finansijski prihodi	0	37
	<u>1.593</u>	<u>3.579</u>

26. Finansijski rashodi

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Rashodi kamata	893	762
Negativne kursne razlike	8	1
Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule/odnosi se na kredite/	0	2.517
Ostali finansijski rashodi	<u>27</u>	<u> </u>
	<u>928</u>	<u>3.280</u>

27. Ostali prihodi

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
<i>Ostali prihodi:</i>		
Dobici od prodaje:		
- nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	98	127
- bioloških sredstava		
- učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	1.548	1.736
- materijala		
Viškovi		
Naplaćena otpisana potraživanja	3.519	
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Prihodi od smanjenja obaveza		
Prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja		0
Ostali nepomenutu prihodi	<u>2.044</u>	<u>969</u>
	<u>7.209</u>	<u>2.832</u>